

Joanna Beem

Als een koning zo rijk

Deel 1 van de trilogie
ROZEN VOOR MARIANNE

Dit is een uitgave van Booklight – dienstverlenende uitgeverij
Zie voor een overzicht van al onze titels (ook als e-book)
www.booklight.nl

© 2012 J.B.M. van der Hoeven / Booklight
ISBN 9789491472138
NUR 344

Ontwerp: We love it when a plan comes together
Omslagafbeelding: J.B.M. van der Hoeven

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag, in welke vorm of op welke wijze dan ook, worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, transmitted or stored in any form or by any means without written permission of the publisher.

www.booklight.nl

b:k light

*Voor mijn moeder die mij leerde lezen
en voor mijn vader die mij liet zien
wat er tussen de regels geschreven stond.*

HOOFDSTUK 1

‘Dus je gaat echt weg?’

Marianne knikt.

‘Ja, morgen komen ze de dozen halen en nog wat meubels. Die gaan voorlopig in de opslag. Dan nog een dag om schoon te maken. Vrijdag is de overdracht en zaterdag vertrek ik.’

Ze kan het zelf nog maar nauwelijks geloven, zo snel als het allemaal gegaan is. In mei had ze een makelaar in de arm genomen. Het pand waar ze de afgelopen vijftien jaar gewerkt en de laatste acht jaren ook gewoond had, was geen doorsnee woning. Het hoorde volgens de makelaar tot het duurdere segment van de markt. Toch had zich binnen enkele weken een serieuze gegadigde gemeld. Na wat gesteggel heen en weer waren ze het over de prijs eens geworden. De financiering was snel rond. Overdracht op vijftien september. Tja, dat was wel even schrikken. Maar, zoals ze anderen wel eens voorhield: voor ieder probleem zijn er minstens drie oplossingen te vinden.

Vandaag is haar laatste vergadering met de bestuursleden van de lokale afdeling van de ouderenbond. Die behartigt de belangen van 55-plus-sers. Niet dat ze dat zelf nou zo nodig heeft, maar een paar jaar terug, na afloop van een toneelvoorstelling in de Schouwburg, sprak een oud-collega van haar overleden vader haar aan. En al snel ging het gesprek over zijn nieuwe functie als voorzitter van het bestuur van deze afdeling. ‘Verveel jij je niet?’

Ze had toen nog nooit van het bestaan van deze bond gehoord, laat staan dat ze wist wat de mensen binnen die club deden. Ze zou er snel achter komen. Twee weken later had ze een kennismakingsgesprek aan het begin van de maandelijkse bestuursvergadering. Er waren verschillende vacatures. Het meest zaten ze te springen om een secretaresse. Maar ook zochten ze iemand die het activiteitenprogramma weer uit het slop kon trekken. Onder de vorige, helaas veel te vroeg overleden,

voorzitter vertrok er minstens twee keer per jaar een bus vol leden voor een dagtripje. En in de zomer kon men deelnemen aan een meerdaagse vakantiereis. De belangstelling voor dit soort uitstapjes was echter dramatisch gedaald. De laatste twee jaar hadden ze diverse reisesjes weer moeten afzeggen omdat er te weinig deelnemers waren.

‘Jij hebt toch ervaring in de reisbranche?’

Het bestuur moest zich nog wel intern beraden en Marianne zou er een nachtje over slapen. Maar eigenlijk was de zaak al beklonken voordat ze de deur uit was. Twee dagen later kreeg ze een map met wetenswaardigheden en een aanmeldingsformulier aangereikt. Lidmaatschap van de club was een vereiste om voor een functie binnen het bestuur in aanmerking te komen. En men wilde haar graag binnen de kring verwelkomen.

De mensen waarmee ze nu rond de grote bestuurstafel zit, zijn haar in de loop van een paar jaar dierbaar geworden. Het merendeel is van de generatie van haar ouders. Maar wat een inzet, wat een politieke en maatschappelijke betrokkenheid had ze hier gezien. Daar kon ze zelf niet of nauwelijks aan tippen. Over haar opvolging heeft ze zich geen zorgen hoeven maken. Alsof het van Hogerhand zo geregeld was, had zich iemand gemeld die vanuit een andere regio in deze stad was neergestreken. Iemand met veel meer ervaring in het werk binnen de bond. Iemand die stond te trappelen om zoveel mogelijk taken op zich te nemen. Met een gerust hart en opgeheven hoofd kon ze haar taak hier neerleggen.

Nog een paar dagen en dan vertrekt ze uit haar geboortestad. Ze heeft er niets meer te zoeken. Weet ook niet goed wat ze met de rest van haar leven wil doen. Ze is hard op weg naar de zestig en inmiddels bijna tien jaar weduwe. Ze heeft eigenlijk altijd gewerkt. De laatste jaren met wisselend plezier als kleine zelfstandige. Hoog tijd om eens wat zaken op een rijtje te zetten.

Via vrienden heeft ze het aanbod gekregen om naar Westerwolde te komen. Een jaartje wonen in een vrijstaande bungalow met een heerlijke tuin rondom. Gemeubileerd en al. Ze had het slechter kunnen treffen.

‘Nou, op je nieuwe leven dan maar, meiske!’

De voorzitter heft zijn glas en brengt een toast uit. Marianne voelt haar ogen vochtig worden. Dapper slikt ze haar emotie weg. Nog even en dan is ook dit hoofdstuk afgesloten. Wat zal het leven voor haar nog in petto hebben?

HOOFDSTUK 2

‘Denkt u dat het gaat lukken zo?’

Frank Verbeek blijkt een vlotte veertiger te zijn. Een manager ten voeten uit. Zijn vrouw Annet probeert twee in- en uitrennende jongetjes in bedwang te houden. Op de oprit staat een volgeladen Renault Scenic. Nog even en dan zal dit gezin naar Portugal vertrekken. Frank gaat daar ergens een filiaal leiden voor de multinational waar hij bij in dienst is. Annet heeft de jongens intussen naar buiten gedirigeerd en valt uitgeput bij hen aan tafel neer.

‘We willen dit huis nog niet kwijt. Stel je voor dat we er niet kunnen wennen, of dat het niet lukt met dat bedrijf daar... En we begrepen dat u een poosje weg wilt uit het Westen?’

Marianne knikt.

‘U zult er beslist geen spijt van krijgen. Het is hier zo heerlijk rustig. De bossen op loopafstand en ook nog volop winkels binnen handbereik. En als het u te eenzaam wordt dan zijn er genoeg mogelijkheden om contact te leggen: zangverenigingen, tuinclubs, hobbyclubs... En als u hulp nodig heeft dan kunt u altijd bij de burens terecht. Dat zijn zulke aardige mensen. Of u stuurt ons een mailtje... Je hebt mevrouw Ten Cate ons e-mailadres toch gegeven, Frank?’

Marianne haast zich het stel te verzekeren dat ze zich best zal redden. Frank heeft haar net een rondleiding gegeven door het huis, gewezen waar de knoppen in de meterkast voor dienen en waar de watermeter zit. Op tafel ligt, naast het telefoonboek, een keurige map met daarin de Gemeentegids, een plattegrond van de omgeving en kopieën van overeenkomsten met diverse leveranciers en onderhoudsbedrijven. Daarbij nog een lijstje met namen, telefoonnummers en e-mailadressen van henzelf, de huishoudelijke hulp, de tuinman en de naaste burens.

‘Ik ben u erg dankbaar dat u dit allemaal aan mij toevertrouwt. En, ik

hoop van harte voor u dat het leven in Portugal u goed zal bevallen.’
Het wordt tijd om afscheid te nemen. Met een grote bos sleutels in de hand loopt ze met het gezin Verbeek mee naar de auto. De jongetjes hebben zich al op de achterbank genesteld. Een laatste groet, een zwaai en dan zijn ze weg.

Nog wat onwennig gaat Marianne naar de plek waar ze haar eigen auto heeft geparkeerd. Die mag nu de oprit op. En dan kan ze haar persoonlijke spullen gaan uitladen. Ze snuift de zuivere lucht eens diep naar binnen. Stil is het hier. Je hoort alleen de bomen ruisen. En vogels kwetteren. Bijen zoemen van bloem naar bloem. Of zijn dat wespen? Ze weet het eigenlijk niet. Is ze nou een typisch voorbeeld van een stadsmens of is het een omissie in haar opvoeding? Eigenlijk heeft ze nog helemaal geen zin om uit te pakken. Hoe laat is het? Half vier. Theetijd. Achter het huis is een terras, voorzien van een tuinstel. Dan zijn er ook vast wel ergens bijpassende kussens te vinden. Het is nog zo lekker buiten. Daar, uit de wind is het zelfs warm. En dat voor half september. Een half uurtje later heeft ze zich comfortabel genesteld met een volle pot thee. Voeten op een bankje, een rok die ze snel uit een koffer heeft opgediept tot ver boven de knieën opgetrokken. Kunnen die melkflessen ook weer eens wat zon opdoen. Zou er hier in de buurt ergens een zonnestudio zijn? Eigenlijk is ze een zonzonbidster. Waarom is zij niet naar Portugal gegaan? Enfin, dat komt er misschien ooit nog wel eens van. Of niet. Met het warme zonnetje op haar gezicht is de verleiding wel erg groot om even haar ogen dicht te doen. Het was best een lange reis. En ze was vanmorgen al vroeg op. Heerlijk zo. De grote supermarkt hier is tot zeven uur open heeft ze begrepen. Kan ze straks nog foerageren voor het weekend. En anders zal er toch wel een snackbar of een chinees zijn?

Niet zo heel erg ver van de plek waar Marianne al snel wegzakt in een diepe slaap, loopt Nora Hiddema door haar ruime werkkamer te ijsberen. De ruimte is koel. Dat komt omdat het huis grotendeels in de schaduw van het tegenoverliggende bos staat. Maar het is ook een oud

huis. Jaren dertig. Twee hoge verdiepingen plus een zolder en een naar achteren aflopende tuin. Haar werkkamer was waarschijnlijk ooit een tuinkamer. Nu staat er, behalve de volle boekenkasten langs de wanden, alleen een bureau met een comfortabele stoel erachter. Op het bureau kan ze haar aantekeningen kwijt. Ze is bezig om haar preek voor morgen voor te bereiden. Het onderwerp is De Zondeval. Een onderwerp waar ze altijd al moeite mee heeft gehad. En, ondanks alle studie, nog steeds heeft. Sec genomen wordt hier verhaald hoe de vrouw roet in het eten gooit van de heerlijke maaltijd die de Schepper dag in dag uit aan zijn uitverkorenen voorschotellet. De vrouw die ontevreden is. De vrouw die meer wil. Die hunkert naar de boom die de vruchten draagt die kennis beloven te geven. De boom waarvan ze niet mogen eten. De vrouw die zich tenslotte laat verleiden en er de oorzaak van is dat ze samen met haar man uit de Hof van Eden, uit het paradijs wordt geknikkerd. Ach, wat kan Nora zich goed inleven in Eva. Die hunkering, die eerst nog sluimerende maar later steeds sterker wordende ontevredenheid. En waarom? Ze heeft het toch goed? Alles wat ze zich maar wensen kan ligt voor het oprapen. Waarom zou ze meer willen? Nora weet zeker dat ze ook bezweken zou zijn als ze in Eva's plaats had gestaan. Ze vergelijkt het maar met haar kindertijd. Die was heerlijk. Spelen en verzorgd worden, genieten van alles wat het leven op een boerderij te bieden heeft, geen angsten kennen... Ja, daaraan terugdenken geeft haar een gevoel van weemoed. Van spijt ook omdat die tijd voorgoed voorbij is. Maar, zou ze zo de rest van haar leven hebben willen doorbrengen?

Haar gedachten gaan terug naar haar puberjaren. De driftbuien, het stampvoeten, het verlangen naar de grote wereld buiten het veilige nest. Wat ze daar dan precies wilde gaan doen? Met die vraag hadden haar ouders haar steeds hoger op de kast gejaagd. Ze wist toch niet wat ze daar ging doen als ze niet eens wist waar ze uit kon kiezen? Maar iets wilde ze wel, iets..., weg..., leven.

Ze herinnert zich nog als de dag van gisteren de ruzies en de huilbuien. En dan uiteindelijk haar vlucht. Zestien was ze. Samen met een vriendje naar Amsterdam. Onderdak bij een vriend van het vriendje. Vrij, ein-

delijk bevrijd van het juk van thuis. Bevrijd van de eeuwige controle. Bevrijd ook van de liefdevolle aandacht voor haar welzijn. Ze wilde haar eigen fouten kunnen maken. En dat had ze gedaan. Oh ja. En daarmee had ze haar ouders veel pijn gedaan.

En nu was ze terug. Terug in Westerwolde. Terug in de streek waaruit ze ooit wegvluchtte. Nog een half jaar en dan wordt ze, bij leven en welzijn, veertig. Als het echt zo is dat het leven dan pas begint, wat was dat dan in de afgelopen veertig jaar? Oefenen? De stormachtige tijd in Amsterdam, de vriendjes, het samenwonen en weer uit elkaar gaan, de teleurstellingen, het steeds maar vallen en weer opstaan... En toen was er die lieve dominee, een jeugdpredikant. De man die haar een uitweg liet zien. 'Nora, als jij echt iets van je leven wil maken, kijk hier dan eens naar.' En hij had haar een exemplaar van het Nieuwe Testament gegeven. Het had haar gegrepen. Het verhaal van Jezus. Hoe die man ergens tussen zijn dertigste en zijn drieëndertigste een boodschap van naastenliefde had verkondigd. Hoe hij het gewone volk met die boodschap voor zich had weten te winnen. Hoe hij de hoop in de wereld had gebracht. Hoop op vergeving, hoop op herkansing, steeds maar weer. Ze was gaan studeren. Had hard gewerkt. En uiteindelijk was ze nu zelf predikant. Had een eigen kudde. Morgen zou ze prediken over de zondeval. Over Eva die zo lang al de schuld krijgt van alles wat er mis is gegaan. En wat er nog steeds mis gaat. Vindt zij Eva schuldig? Nou nee. Ze ziet het anders. Ze verdenkt de Schepper ervan dat Hij de verleiding zelf heeft ingebouwd in Zijn Schepping. Dat Hij de mens uitdaagt om de wereld in te gaan. Om die schepping te ontdekken en te ervaren wat er allemaal mogelijk is. Te ervaren wat goed en fout is. Te ervaren dat je kan terugkeren op je schreden en een andere weg kan inslaan. En hoe je daardoor groeit. Logisch toch dat het de vrouw was die de uitdaging aannam? De vrouw die gebouwd is om het zaad te ontvangen waardoor nieuw leven ontstaat en veilig kan groeien. Ja, daar zou haar preek morgen over gaan. Over de noodzaak het leven te leven, te groeien. Ondanks alle pijn en ellende die dat met zich brengt. Maar ook in de wetenschap dat Hij er altijd voor je zal zijn. Als je Hem wilt kennen.

Marianne schrikt wakker. Er wordt aan haar arm geschud. Eén kort moment weet ze niet waar ze is. Naast haar stoel staat een jochie van een jaar of zes. Grote blauwe ogen, blonde haren in stekeltjes opgekamd. 'Hallo, ben jij de oma van Jordi?'

Ze is op slag verliefd. Wat een leuk joch. Zou het zo voelen als je oma bent van zo'n knul? Helaas, voor haar is dat niet weggelegd. De keuze om kinderloos door het leven te gaan had ze al vroeg gemaakt. De gevolgen van die keuze zal ze moeten dragen. De ogen van het kind zijn nog steeds op haar gericht.

'Nee, ik ben niet de oma van Jordi. Ik ben Marianne. Ik pas op dit huis. En wie ben jij?'

Even glijdt er iets van teleurstelling over het gezichtje naast haar. Hij neemt wat afstand, kijkt achterom alsof daar het antwoord te vinden zal zijn. Dan haalt hij zijn schouders op.

'Ik ben Daan. Jordi is mijn vriendje en als ik groot ben word ik brandweerman.'

'Nou Daan, dat lijkt me een prachtig beroep.'

Daan kijkt nog eens om. Dan holt hij weg om direct weer terug te komen met een fietsje met aanhanger. In de aanhanger ligt een oude brandweershelm.

'Deze was van mijn opa.'

Marianne schiet ter plekke vol. Uit haar herinnering doemt een andere jongen op. Iets ouder maar net zo trots op de helm en op de grote brandweerauto waarvoor hij mocht poseren.

'Waar is Jordi? Ik wil met hem spelen.'

Daan kijkt om zich heen alsof hij verwacht dat Jordi ieder moment tevoorschijn kan komen. 'Tja Daan. Dat wordt een beetje moeilijk. Jordi is met zijn pappa en mamma voor een lange vakantie weggegaan. Dat heeft hij je vast wel verteld.'

Daan knikt.

'Wanneer komt hij dan terug?'

De teleurstelling is nu duidelijk zichtbaar. Tijd is ook wel een moeilijk ding als je zes bent. Marianne besluit het over een andere boeg te gooien.

‘Zullen we eens kijken of er nog limonade in de koelkast staat? En ga jij me dan laten zien waar je woont?’

Daan overweegt het voorstel. Besluit vervolgens om in elk geval het eerste gedeelte aan te nemen. Hij weet de weg. Nog voor Marianne haar schoenen aan heeft is hij al via de schuur naar de keuken gelopen. Heerlijk koel is het hier. Tot haar opluchting vindt ze een paar blikjes cola en sinas in de koelkast. Lief dat Annet daar kennelijk aan heeft gedacht.

‘Oké Daan. Jij mag kiezen. Ik zal de glazen pakken.’

Daan kiest voor sinas. Wel zo prettig want nu kunnen ze een blikje delen. Zelf drinkt ze nooit cola. Ze begrijpt ook niet dat veel kinderen er zo dol op zijn. Zal wel met het suikergehalte te maken hebben. Daan hijst zich op een barkruk en laat zich het koude drankje goed smaken. Ondertussen kijkt hij om zich heen. De kamer ziet er leeg en opgeruimd uit. Hier wonen geen kinderen meer. Dat ziet zelfs een kind. Met een zucht zet hij het glas terug op de bar.

‘Mag ik komen spelen als Jordi weer thuis is?’

‘Daan, jij mag hier altijd komen spelen hoor. Ook als Jordi niet thuis is. Alleen, dan is het misschien wel een goed idee als jou mamma ook weet wie er op dit huis past.’

‘Ik logeer bij opa. Die woont daar.’

Daans rechterarm wijst vaag in de richting van het terras.

‘Zal ik dan maar even meelopen naar jouw opa?’

Daan is al van de kruk af en op weg naar zijn fiets. Marianne besluit dit op te vatten als een ja. Tijd om de boel af te sluiten krijgt ze niet. Het joch is al halverwege de oprit. Hij kijkt achterom om te zien of ze hem volgt. Spurt dan weg naar de hoek van de straat. Het karretje met de helm hobbelt er met veel kabaal achteraan. Rechtsaf en nog eens rechts en dan staan ze voor een fraai hek. Een oprit met een enigszins bejaarde Volvo is alles wat er te zien is. Er staan vooral veel bomen. Daan duwt het hek open.

‘Opa... Opa...’

Een oudere vrouw met een nogal stuurse uitdrukking op haar gezicht komt achter de bomen vandaan. Achterdochtig kijkt ze Marianne aan.

‘Daan, woar wast doe nou?’

‘Bij Jordi maar die is er niet.’ Blijkbaar is dat voor Daan wel genoeg. Hij stapt weer op zijn fiets en schiet langs de vrouw naar achteren.

‘Opa... Opa...’

Voor Marianne zit er niet veel anders op dan zelf maar het initiatief nemen. Ze loopt door het hek naar de vrouw toe.

‘Goedemiddag. Ik ben Marianne ten Cate. Ik pas op het huis van de familie Verbeek. En ik heb kennis gemaakt met uw kleinzoon.’

‘Jah?’ Bepaald uitnodigend klinkt het niet.

‘Leuk joch,’ probeert Marianne nog.

Onder de koele blik van de vrouw voelt ze zich steeds ongemakkelijker worden. Alsof ze gereduceerd wordt tot een slungelige tiener. Gekeurd en te licht bevonden. En dat alles in een enkele seconde.

‘Het spijt me,’ weet ze nog uit te brengen, ‘voor Daan, dat zijn vriendje er niet is...’

De vrouw kijkt achterom en vervolgens weer naar haar. Ze neemt nog steeds een afwachtende houding aan.

‘Nou ja, dan ga ik maar weer... en eh... als Daan wil komen spelen dan is hij altijd welkom.’

Het laatste komt er uit alsof Marianne eigenlijk al vergeten is waarom ze met het joch is meegekomen. Haar aftocht heeft veel weg van een vlucht. Als ze het hek achter zich gesloten heeft haalt ze eerst eens diep adem. Pfff... dat waren dan de burens. Hopelijk zijn ze niet allemaal zo. Ze trekt haar schouders naar achteren en wandelt wat stijfjes terug naar haar eigen oprit. Er staan hier niet veel huizen en mensen komt ze al helemaal niet tegen. Toch voelt ze ogen prikken in haar rug. Nu vooral niet omkijken meid. Boel uitpakken en boodschappen doen. Ergens slaat een kerkklok vijf slagen. Overschakelen naar een hogere versnelling dan maar. De verwerking van al die nieuwe indrukken moet nog maar even wachten.

HOOFDSTUK 3

Wakker worden op zondag blijft Nora een feestelijk gevoel geven. Afhankelijk van waar ze dienst heeft, loopt de wekker ergens tussen zeven uur en acht uur af. Vandaag is een thuiswedstrijd. De afstand naar de kerk overbrugt ze in vijf minuten. Toen ze in deze gemeente beroepen werd, kreeg ze de beschikking over dit huis. Een oud huis weliswaar maar meer dan ruim genoeg voor wat ze nodig heeft. Het onderhoud laat te wensen over maar dat neemt ze graag op de koop toe. Ze rekt zich nog eens uit. Straks eerst douchen en dan is er nog voldoende tijd om bij een simpel ontbijt haar papieren een laatste keer door te nemen. De kerkruimte waar ze vandaag de dienst mag leiden maakt deel uit van een gerestaureerd klooster. Het is al decennia een toeristische trekpleister. De diensten in de lekenkerk op zondagmorgen trekken veel extra bezoekers: campinggasten en mensen die hier een lang weekend komen genieten van al het moois dat Westerwolde te bieden heeft. Nu, in het naseizoen, zijn dat veelal de babyboomers en actieve ouderen. Fietsers, wandelaars, echtparen en kleine groepen singles. Alle seizoenen heeft ze hier nu al meegemaakt. En ze vindt nog steeds dat ze bevoorrecht is dit werk in deze mooie omgeving te mogen doen.

Het zou vandaag best druk kunnen worden. Allereerst is er natuurlijk de vaste kern. Maar, dankzij het fraaie weer van de afgelopen dagen, verwacht ze ook wel wat extra gehoor. Ze is erg benieuwd hoe haar preek ontvangen zal worden. Ze kent haar pappenheimers inmiddels een beetje. Van wat ze nieuwlichterij noemen moeten ze niet zoveel hebben. Een vrouw op de kansel zorgde al voor heel wat beroering. Die storm is gelukkig snel gaan liggen. Men heeft haar geaccepteerd, herkent ook als één van hen. Dat ze het Gronings dialect spreekt heeft ook wel geholpen. Dat bewaart ze meestal voor de huisbezoeken bij de ouderen in de gemeente. Tijdens de dienst is het ABN en de bijbeltaal.

Niet de nieuwste vertaling. Dat vindt ze eigenlijk maar niks. Ze schiet in de lach. Kijk nou eens hoe behoudend ze zelf is! Kom, uit de slaapstand en in de benen. Er moet gewerkt worden.

De torenklok slaat negen als ze de deur achter zich dicht trekt. Onderweg komt ze een paar mensen tegen die de hond uitlaten. Ze kent hen en knikt ze vriendelijk toe. Nu even geen babbeltje maken, dat komt straks, na de dienst wel. Nu wil ze graag als eerste in de kerk zijn. Zelf de lichten aansteken en haar papieren ordenen. De ouderlingen zijn er meestal rond half tien. Thijs heeft dienst vandaag. Hij brengt altijd een grote thermoskan met verse koffie mee. Daar kan vast wel een bakkie af voor de dienst begint. Het napraten is belangrijk, weet ze. Daar komen dingen aan de orde die binnen de gemeenschap rondgaan. Wie is er ziek? Waar spelen er problemen? Is er ergens een kleintje op komst? En uiteraard ook de laatste roddels. Onontkoombaar in zo'n kleine gemeente waar iedereen elkaar kent. Nooit kwaad bedoeld. Dat had ze inmiddels ook wel door. Achter het vaak stugge en gesloten uiterlijk kloppen warme harten.

Tegen twaalfen neemt ze afscheid van de laatste kerkgangers. Haar vermoeden, dat er wel wat vakantiegangers tussen haar gehoor zouden zijn, was juist. Ze had minstens tien vreemde gezichten geteld. Een aandachtig gehoor was het geweest. De preek kwam er vlot en geïnspireerd uit. Hier en daar werd zelfs instemmend geknikt. Door vrouwen.

'U was lekker op dreef vandaag, dominee.'

Nora kijkt op in het lachende gezicht van een knappe, sportieve zestiger. Met zijn één meter negentig steekt hij zeker een kop boven haar uit.

'Ah, meneer Groenewold. Wat fijn dat u er was. Alles goed met u?'

'Ik had deze dienst voor geen goud willen missen. U heeft het mannelijk deel van de schepping er weer eens fijntjes op gewezen dat God de vrouw geschapen heeft om hen aan het werk te houden.'

Met een jolige knipoog en een warme handdruk neemt hij afscheid.

Nora kijkt hem na. Wat een prettige vent is het toch. Ze valt niet op mannen, maar anders...

Arjan Groenewold moet wel zo ongeveer de meest begeerde weduwnaar van Zuidoost-Groningen zijn. Ze was nog maar net hier toen zijn vrouw overleed. Dat is nu zo'n twee jaar geleden. Nora's gedachten gaan terug naar die bijzondere dagen. Ze was nog bezig met het uitpakken van haar spullen toen het telefoontje van het uitvaartcentrum kwam. Of ze beschikbaar was om over vier dagen een rouwdienst te leiden. De volgende dag had ze kennism gemaakt met Groenewold en zijn dochter. Het verhaal was schrijnend. Arjans vrouw was met vage klachten en pijn naar de huisarts gegaan. Die had haar doorverwezen. Zes maanden later was ze dood. Een agressieve, ongeneeslijke kanker.

In de dagen voorafgaand aan de rouwdienst hadden ze nog een paar gesprekken gehad. Zijn vrouw, zo vertelde Groenewold, had haar lot dapper aanvaard. Ze had een aantal zaken geregeld, afscheid genomen van allen die haar lief waren en was, met behulp van steeds zwaardere pijnstillers, vredig heengegaan. Arjan bleef aangeslagen achter. Ze hadden zich hun oude dag zo anders voorgesteld. Tien jaar eerder waren ze hierheen gekomen. De dochter woont hier inmiddels niet ver vandaan, met man en kind. En ook Arjans moeder, alleen achtergebleven na het overlijden van haar man.

Groenewold Sr. had in de jaren zeventig gewerkt bij het architectenbureau dat een nogal spraakmakend ontwerp had gemaakt voor een nieuw te bouwen wijk binnen de gemeente. Het toen nog jonge gezin had een kavel gekocht en veel inbreng gehad bij het ontwerp voor de woning. Ze hadden er altijd met veel plezier gewoond en hun drie kinderen grootgebracht. Arjan was de jongste. Hij was in de voetsporen van zijn vader getreden. Voor zijn opleiding was hij naar het Westen gegaan. Hij had gewerkt in Rotterdam, Leiden en Den Haag. Daar leerde hij zijn vrouw kennen en had zelf een gezin gesticht. Op zijn vijftigste was hij voor zichzelf begonnen. De opdrachten bleven binnenkomen. Ze konden er ruim van leven. De noodzaak om in het drukke Westen te blijven viel weg. Arjans moeder bood aan naar een appartement te verhuizen zodat zij het ouderlijk huis konden overnemen. En dat hadden ze gedaan. Hier konden ze samen oud worden. Het had niet zo mogen zijn.

Na een paar moeilijke maanden had Arjan zich herpakt. Inmiddels is hij een gerespecteerd burger binnen de gemeente en een trouw lid van de kerk. Op hem kun je altijd een beroep doen. Nora kijkt zijn verdwijnende gestalte na. Hij lijkt een man die geen vrouw nodig had om hem aan de gang te houden. Maar, wat wist zij daar nu van?

Met een zucht keert ze zich om. Ze heeft meer te doen dan Groenewold nastaren. De drie ouderlingen hadden ondertussen de boel netjes aan kant gemaakt. Er is nog wat koffie over en met elkaar nemen ze de lopende zaken door. Greetje zal de bloemen naar een bedlegerige vrouw in het dorp brengen. Dinsdag is er een bruiloft. Verder niets bijzonders. Vanmiddag zou ze lekker gaan genieten van het mooie weer. Jammer dat Janine dit weekend andere verplichtingen heeft. Die moest ze, als ze zo meteen thuis kwam, eerst maar eens bellen.

Als Marianne thuis komt is haar eerste gang naar het koffiezetapparaat. Even bijkomen. Terwijl de koffie doorloopt legt ze kussens in de twee stoelen die op het terras staan. Aan één stoel heeft ze natuurlijk voldoende maar dat staat zo ongezellig. Kleedje over de tafel en de parasol uitzetten. Het is een hele grote. Zo een die je niet hoeft te draaien als de zon opschuift en die zachtjes meedeint op de wind. Meteen ziet het plaatsje er knus en warm uit. Zal ze wat bloemen uit de tuin op tafel zetten? Er staan er genoeg. Eerst maar koffie. Met appeltaart natuurlijk. Als je jezelf niet kietelt, wie zou dat dan moeten doen?

Met de krant van gisteren en de weekbladen voor zich laat ze alle spanning van de afgelopen weken van zich afglijden. Hoe gemakkelijk is dat hier. Nog geen dag weg uit de drukke Randstad en kijk haar hier nu zitten.

Het bijwonen van de dienst van vanmorgen was een impulsieve daad geweest. Ze had nogal halsoverkop gehoor gegeven aan de oproep van het gebeier van de kerkklok: kom, kom ...

Gisteravond was ze al vroeg naar bed gegaan. De lange rit, alle nieuwe indrukken, om tien uur had ze haar ogen niet meer open kunnen houden. Toen ze vanmorgen om klokslag zeven wakker werd voelde ze zich

fit en uitgerust. En, hoewel het bed uitnodigend genoeg was om nog wat na te sudderen, was ze opgestaan. Er was immers zoveel om te ontdekken.

Om negen uur zat ze al aan de koffie. Zou ze met goed fatsoen vóór tien de deur uit kunnen gaan? Als ze nu een hond zou hebben. Dan moest je er wel uit. En dat was precies de reden waarom ze nooit huisdieren had gehad. Dat eeuwige moeten... Maar ze was ook geen jogger. Aan sporten had ze nauwelijks wat gedaan in haar leven. Behalve stijldansen dan. Heerlijk had ze dat altijd gevonden. En jammer ook dat ze daar de afgelopen jaren geen partner in had kunnen vinden. Niet dat ze nou actief op zoek was geweest, maar toch... Ja, waar was ze eigenlijk wel actief mee bezig geweest?

De eerste jaren na het overlijden van Ben had de afwikkeling van de erfenis haar behoorlijk bezig gehouden. Een ingewikkelde zaak waarbij haar vertrouwen in de mensheid een behoorlijke deuk had opgelopen. Een bedrijf dat voor een groot deel gedraaid had op de inzet van haar man, kinderen uit zijn eerste huwelijk die het testament aanvochten, accountants die ineens niet meer aan haar zijde stonden en een notaris die het belang van zijn eigen bedrijf zwaarder liet wegen dan haar belang. Bijna was ze alles wat ze zelf in het huwelijk had ingebracht kwijtgeraakt. Niet één, maar minstens drie engelen had ze op haar schouders gehad. Ondertussen draaide haar eigen winkel ook niet meer zo lekker. De ziel was eruit. Gek, want ze had zo gedacht dat dit haar ding was: in - en verkoop van oude boeken.

Aanvankelijk had Ben niet staan juichen toen ze haar plannen aan hem voorlegde. Maar in de loop van het proces had hij gezien dat het haar ernst was. Eenmaal om, had hij haar gesteund met alle middelen die tot zijn beschikking stonden. Samen hadden ze een geschikt pand gevonden. Hij had het gekocht. Mooie jaren waren het geweest. Ze wisten toen al dat hij ongeneeslijk ziek was. Maar de weekenden in de winkel waren voor hem een prettige afleiding. Hij liet merken dat hij trots op haar was en hij had plezier in het feit dat ze steeds meer vertrouwen in zichzelf kreeg. Ze was lid geworden van verschillende vakgerelateerde

organisaties. Als er dan speciale ledendagen waren gingen ze er samen op af. Ze waren allebei dol op boeken. En Ben had zich het jargon van de wereld van het oude boek snel eigengemaakt.

Marianne zucht weemoedig. Dat waren de dagen van weleer. Kort na zijn overlijden had ze ingezien dat ze de levensstandaard waar ze aan gewend geraakt was, niet meer kon handhaven. Ze had op het punt gestaan haar winkel op te geven. Het pand maakte onderdeel uit van de erfenis en zou verkocht kunnen worden. Maar toen lieten de bewoners van de woning boven de winkel weten dat ze een ander huis hadden gevonden. Ze had haar eigen woning verkocht en was zelf boven de winkel gaan wonen. Op die manier waren de schulden waarmee ze achterbleef te overzien. Het had nog heel wat voeten in de aarde gehad voordat de erfenis was afgehandeld maar uiteindelijk was ze er niet al te slecht vanaf gekomen. Alleen haar pleegzoon was ze kwijtgeraakt in de strijd. Hij had het bedrijf willen voortzetten. Zij had de hele zaak liever willen verkopen en de opbrengst met haar twee stiefkinderen willen delen. Het duurde eindeloos voordat ze een deal hadden. De jongen had weinig begrip kunnen opbrengen voor haar zakelijke opstelling.

‘Vertrouw je me niet?’ had hij diverse malen gevraagd.

‘Ik vertrouw jou wel, maar je adviseurs niet,’ had ze dan geantwoord.

De tijd had geleerd dat haar wantrouwen terecht was. Het bedrijf was failliet gegaan. De maandelijkse aanvulling op haar eigen inkomen vanuit het bedrijf ging in rook op en ze was weer op zichzelf aangewezen. In die tijd had ze vaak gedacht aan de slogan uit de jaren zeventig: ‘Een slimme meid is op haar toekomst voorbereid.’ Hoe had ze zich hierop kunnen voorbereiden?

Er waren wel mannen geweest die om haar heen draaiden in de afgelopen jaren. Oudere mannen vooral. Weduwnaars, maar ook getrouwde mannen. Ze had zich gevleid gevoeld. Zoveel aandacht had ze vroeger van de jongens niet gehad. Haar eerste huwelijk, dat na negen jaar nogal stormachtig op een echtscheiding was uitgelopen, was een vlucht geweest. Een soort wanhoopsdaad uit angst om ‘over te blijven’. Pas in haar tweede huwelijk was ze echt tot bloei gekomen, volwassen gewor-

den, beseft dat ze er mocht zijn en dat ze een taak had in dit leven. Geworsteld had ze met haar geloof. Haar eerste huwelijk was ingezegend in de kerk. Zoiets zet je niet zomaar opzij. En veel ervaring met echtscheidingen had de familie ook niet. Ze was gegaan voor de liefde en had er geen spijt van gehad. Alleen de seks was er al snel bij ingeschoten. En toen was daar vanmorgen die predikante. Zo jong nog en zo gedreven...

Marianne had met haar tweede kop koffie in de tuin gestaan toen de kerkklok begon te luiden. Even twijfelde ze of ze de veilige haven van het huis wel achter zich zou laten. Het was zulk prachtig weer, ze kon ook lekker in de tuin gaan zitten. De kerk, had ze gezien op de plattegrond die de familie Verbeek voor haar had achtergelaten, lag hier vlak achter, in het bos. Op kloostergrond. Het was geen katholieke kerk maar het gebouw maakte wel deel uit van het klooster. Ze had zich laten verleiden, een paar andere schoenen aangetrokken, snel de boel afgesloten en was op pad gegaan. Het kerkje had ze gemakkelijk gevonden. Kwestie van op het gehoor afgaan. Buiten stonden wat mensen met elkaar te praten. Anderen waren bezig hun fiets op slot te zetten. Vakantiegangers? Ze sloot zich aan bij een groepje vrouwen dat naar binnen ging. Vreemd wel om weer eens een dienst bij te wonen. En toch ook vertrouwd.

Enigszins verward was ze anderhalf uur later naar huis teruggegaan. De preek, over de zondeval en de rol van de vrouw daarin, had haar gegrepen. Best wel bijzonder ook hoe de dominee haar eigen persoonlijke ideeën had ingebracht in het verhaal. Was het haar lot dat ze zich steeds weer liet verleiden en anderen in verleiding bracht? En was dat uiteindelijk ook de bedoeling van het leven? Anderen 'aan het werk houden' omdat je zelf nog zoveel verlangens had? Omdat je nog zoveel wilde doen en wilde ervaren? Omdat je nooit uitgeleerd was? Nog even kijkt Marianne peinzend voor zich uit. Dan schudt ze alle gedachten en herinneringen van zich af. Ze gaat voor zichzelf een lekkere lunch maken. Misschien wel met een glaasje witte wijn erbij.